Duitsland is bang voor zichzelf

Posted on 16 oktober 2021 by René Cuperus

Een week geleden was ik op een conferentie in München en realiseerde me daar in welke klempositie Duitsland is terecht gekomen. Voor de klimaattransitie moet het de Duitse levensstijl opgeven, en voor de toekomst van de EU moet het de angst voor zichzelf afleggen. Ik zal uitleggen wat ik daarmee bedoel.

Eerst even terug naar München. Zoals elke toerist verzeilde ik daar in *Biergarten* en bierhallen. Ook al was dit jaar het grote *Oktoberfest* vanwege corona afgeschaft, München zelf is eigenlijk een permanent Oktoberfest. Zo kwam ik terecht in de meest schuldige bierhal van allemaal, het *Hofbräuhaus,* waar Adolf Hitler in 1920 zijn NSDAP oprichtte.

Stammtisch gaat over stammen

Het interessante en tegelijk het schokkende aan Beieren is dat men minder schuldbewust met de Duitse geschiedenis lijkt om te gaan dan in de rest van Duitsland. Men houdt, ondanks alle associaties, vast aan de eigen *Heimatkultur*. En dus zit je in die bierhal waar Hitler de nazibeweging oprichtte, naar een Beiers orkestje in *Lederhosen* te luisteren en naar stamgasten die aan een historische *Stammtisch* luid meezingen en met hun litergrote bierpullen hard op de tafel beuken. Een déja-vu uit de jaren 1920.

Wat nog steeds intimiderend werkt aan zo'n groep lallende mannen, is de dwingende groepscultuur die ervan uitgaat. De sfeer van insluiting en uitsluiting. Het begrip *Stammtisch* gaat niet voor niets over stammen. Het is een tribaal fenomeen. De hele nazi-beweging berustte op het fenomeen van in- en uitsluiting. Je hoorde bij de *Volksgemeinschaft*, je was *Volksgenosse*, of je zat in een concentratiekamp. Dat was de totalitaire logica.

Duitse levensstijl staat onder druk

Wat me, iets minder zwaar op de hand, verder in die biertent opviel, is hoe sterk de Duitse levensstijl en identiteit op bier en vlees, met name varkensvlees, leunen. En dan hebben we het nog niet eens over de auto als heilige koe van de Duitsers, en

het controversiële debat over de *Tempolimit* op de autobanen.

Die hele traditionele levenswijze van de Duitsers staat onder druk van de klimaattransitie, die juist in het Groene Duitsland zeer fanatiek wordt nagestreefd. De snelle fossiele auto's, het eten van vlees, de alcoholconsumptie: het wezen van Duitsland dreigt op losse schroeven te staan.

Je ziet dat al in de hippe wijken van Berlijn, zoals Prenzlauerberg, waar Groene millennials en welvarende *urban professionals* de toon zetten. In die wijk zoek je tevergeefs naar een currywurst, maar struikel je over de vega-restaurants. Het kan niet anders dan dat deze frontale aanval op de Duitse levensstijl en identiteit voor maatschappelijke spanningen gaat zorgen.

Duitsland vlucht in Europa

Iets soortgelijks doet zich voor op het vlak van de buitenlandse politiek. Van Duitsland wordt in de nieuwe geopolitieke wildwest-wereld meer Europees leiderschap gevraagd. Maar als je Duitsers dit voorhoudt, zoals op die conferentie in München gebeurde, dan trekt men wit weg.

Duitsland heeft angst voor zichzelf. Het vreest de eigen half-hegemoniale positie in Europa en is getraumatiseerd over de eigen geschiedenis. Het vlucht daarom het liefst in Europa als vervangende natie en vervangende religie. Zonder erg helder te zijn over wat die Duitse invoeging in de Europese eenwording dan precies behelst.

Niet klaar voor leiderschap

Maar steeds duidelijker wordt dat de totaal verdeelde en totaal verbureaucratiseerde Europese Unie niet opgewassen is tegen de geopolitieke krachten die in de wereld zijn losgekomen. Wil de EU overeind blijven tussen Amerika, China en Rusland, dan zal er meer leiderschap uitgeoefend moeten worden. En dan kijkt iedereen naar Duitsland, het economisch en politiek machtigste land.

En vervolgens blijkt dat Duitsland mentaal nog helemaal niet klaar is voor zulk Europees leiderschap. Als het al niet onder bondskanselier Angela Merkel gelukt is – een bondskanselier met een enorme staat van dienst en reputatie -dan zal dat nog

veel moeilijker worden onder een bondskanselier met minder gezag en minder opgebouwd mandaat. De grote vraag is of Europa zich dat kan veroorloven, een Duitsland dat bang blijft voor zichzelf.

Wynia's Week *houdt niet alleen Nederland, maar ook het omringende buitenland in de gaten.* ***Steunt u deze onafhankelijke berichtgeving?*** *U kunt* ***HIER*** *donateur worden. Hartelijk dank!*